

HALLITUS 2016

Kuvassa istumassa vasemmalta: Ari Suutarla, varapuheenjohtaja Esko Jäntti ja Martti Avila. Seisomassa vasemmalta: Ulla Kungas, Sanna Paasonen, puheenjohtaja Tuula Hartikainen ja Saini Lepistö. Kuva: Tuija Wetterstrand.

Rahapeliyhtiöt yhdistyvät
Kohti uutta äänimaailmaa

Sisältö

Pääkirjoitus: Vertaistoimintaa ja yhteisöllisyyttä.....	3
Uusi opas sosiaalisista pikaviesteistä päiväkodissa.....	4
Kohti uutta äänimaailmaa.....	6
Uusi rahapeliyhtiö turvaa järjestöjen rahoituksen.....	8
Viparo 10 vuotta.....	12
Lehtiä lopetetaan, uutta tiedotusta tilalle.....	13
Kokemuksiani etäohjauksesta.....	14
Uusi opinnäytetyö: Miltä äänet näyttävät?.....	16
Uutuuskirja.....	17
Kuvamuistoja Kari Hyötylän siunaustilaisuudesta.....	18
ValmisPaula: Pienet purot.....	19
Hallitus 2016.....	20

Kannen kuvassa **Mikko Herranen** esiintyy liris-keskuksessa 3. helmikuuta. Hän esitti pienelle yleisölle Uuden Musiikin Kilpailussa kisanneen kappaleensa Evil Tone. Mikko Herranen kuitenkin karsiutui ensimmäisessä semifinaalissa, eikä jatka enää kisassa. Karsintoja on yhteensä kolme ja Suomen euroviisuvoittaja selviää finaalilähtelyksessä lauantaina 27.2. Kuva: **Tuija Wetterstrand**.

Oikaisu: **Kari Hyötylä** oli syntynyt vuonna 1947, ei 1948 kuten edellisen Tuntosarven muistokirjoituksessa kerrottiin. Virhe johtui siitä, että Jukka Aholan toimittamassa kirjassa Kuurosokeilla on puheenvuoro Karin syntymävuosi on merkitty väärin.

TUNTOSARVI
42. vuosikerta
ISSN 0358-2280

Julkaisija
Suomen Kuurosokeat ry.

Taitto
Tuija Wetterstrand

Päätoimittaja
tiedottaja Tuija Wetterstrand,
p. 040 753 2026, s-posti:
tiedotus@kuurosokeat.fi.

Viestinnän yhteistyöryhmä 2016:
Yhdistyksen hallituksen edustajat: Esko Jäntti (puheenjohtaja) ja Sanna Paasonen. Työntekijöiden edustajat: Jaakko Evonen, Merja Kovanen, Kai Leinonen ja Tuija Wetterstrand. Yhteinen sähköposti: viestintaryhma@kuurosokeat.fi

Hinta
Vuosikerta 25 euroa. Suomen Kuurosokeat ry:n jäsenille ja asiakkaille ilmainen. 12 numeroa vuodessa printtilehtenä, pistekirjoituksella, Daisy-äänilehtenä ja sähköisenä Luetus-julkaisuna.

Tilaukset ja
osoitteenmuutokset
Suomen Kuurosokeat ry, PL 40,
00030 IIRIS, p. 040 778 0299,
s-posti:kuurosokeat@kuurosokeat.fi. Toimiston aukioloaika ma-pe
klo 8.00–16.00.

Painopaikka
Grano Kuopio

Toimituksella on oikeus käyttää
lehden juttuja yhdistyksen internet-sivuilla www.kuurosokeat.fi.

Vertaistoimintaa ja yhteisöllisyyttä

Viime vuoden lopussa olleilla ja alkuvuodesta jatkuvilla YT-neuvotteluilla sopeutetaan toimintaamme vähentyviin RAY-avustuksiin. Toivon, että sopeutuksista huolimatta järjestömme toiminta jatkuu vireänä, kuurosokeusosaaminen saadaan turvattua ja toteutettua yksilölliset ja laadukkaat kuurosokeuslähtöiset palvelut.

Tänä vuonna teemana on vertaistoiminta ja yhteisöllisyys. Tavoiteohjelmassa lukee: ”Järjestön tavoitteena on tarjota kuurosokeille ja heidän omaisilleen yhteisö, jossa kaikki voivat toimia vammojen asteesta, käytettävästä kielestä tai kommunikaatiotavasta riippumatta turvallisesti ja yhdenvertaisesti. Järjestö kuurosokeiden yhteisönä mahdollistaa erilaista vertaistoimintaa ja osallisuutta.” Meillä on yhteensä 20 alueellista tai valtakunnallista kerhoa, jotka tarjoavat vertaistukea ja yhteisöllisyyttä. Toivottavasti mahdollisimman moni kuulonäkövammaisen/kuurosokea löytää niiden parista mielekästä toimintaa ja innostuu osallistumaan järjestömme muihinkin tapahtumiin.

Jos lähipiirissäsi on joku kuulonäkövammaisen/kuurosokea niin yritä

häntä houkutella mukaan toimintaan saamaan vertaistukea ja tuntemaan, että hän kuuluu johonkin yhteisöön. Kuulonäkövamma ja sen eteneminen iän myötä koettelee jokaisen henkisiä voimavaroja ja siksi on tärkeää, että mm. vertaistukea ja yksilöllisiä palveluja on tarjolla syrjäytymisen ehkäisemiseksi.

Vuoden teemaa tukevat tandem- ja liikuntaleiri sekä Solaris-lomat ry:n lomaviikko. Kannattaa seurata ilmoituksia toimintakalenterista, joka ilmestyy kolmen kuukauden välein Tuntosarven liitteenä. Hallitus päätti myöntää lahjoitusrahoista tukea kerhotoimintaan. Tästä asiasta tiedotetaan myöhemmin. Lahjoitusvaroja on saatu päivätyökeräyksistä. Niitä tuli kuudelta koululta eri puolilta maata. Lämpimät ajatukseni niille kouluille, jotka valitsivat järjestömme päivätyökeräyksen kohteeksi. Tänäkin vuonna varainhankinnassa toteutetaan päivätyökeräys, joten sopivan tilaisuuden tullen tuokaa esille järjestöämme kouluille/yläkouluilaisille.

Aktiivista vertaistuellista ja yhteisöllistä vuotta toivottaa,

Tuula Hartikainen, puheenjohtaja ♦

Uusi opas sosiaalisista pikaviesteistä päiväkodissa

Vasemmalta: Riitta Laakso, Inari Laakso ja Riitta Lahtinen.

Teksti ja kuvat: Jaakko Evonen

Kosketuksella toimintaa ja tunteita - sosiaalishaptista kommunikaatiota leikki- ja ryhmätilanteisiin -oppaan julkistamistilaisuus pidettiin 2.2.2016 liriksessä. Tilaisuudessa kerrottiin oppaan syntyvaiheista ja sosiaalishaptisen kommunikaation tuomista mahdollisuuksista.

Tilaisuuden avasi Näkövammaisten liiton aluesihteerin **Riitta Laakso**. Hänen jälkeensä tervehdyksen toi Kirsti Hänninen Sokeain Lasten Tukisäätiöstä.

Suomen Kuurosokeat ry:n kommu-

nikaatiopäällikkö **Riitta Lahtisen** esitelmän aiheena olivat haptiisit ja sosiaalishaptinen kommunikaatio. Lahtisen mukaan sosiaalishaptisessa kommunikaatiossa on kyse kontaktin saamisesta ihmisiin ja ympäristöön. Siitä voi olla hyötyä esimerkiksi silloin, kun kuulon ja näön apuvälineitä ei ole käytössä. Haptiisien käyttäjäkunta on laaja ja esimerkiksi tulkit ja opettajat voivat käyttää niitä hyödyksi työssään. Lahtinen muistutti, että haptiisit voi oppia siinä missä minkä tahansa muunkin kielen.

Riitta Laakso kertoi Kimppakyyti-hankkeesta (2006-2009). Hank-

Työpajatyöskentelyä.

keessa keskeistä oli selvittää, kuinka syntymäsokealle lapselle voidaan antaa rohkaisua ja myönteistä palautetta, kun visuaalista kontaktia ei ole. Hanke teki yhteistyötä Riitta Lahtisen ja **Russ Palmerin** kanssa. Tuloksena kehitettiin menetelmä, jonka avulla lapselle voidaan välittää paremmin käsitys mm. ympäröivästä sosiaalisesta tilasta. Tästä sai myös alkunsa Sosiaaliset pikaviestit päiväkodissa -hanke, jota rahoitti Sokeain Lasten Tukisäätiö.

Toimintaterapeutti **Inari Laakso** esitteli uutta opasta ja kertoi sen taustoista. Hän näytti yleisölle videoita valkokankaalta.

Yleisötilaisuuden ja kahvituksen jälkeen vuorossa olivat työpajat. Riitta Lahtisen työpajassa käytiin läpi satujen tekemistä keholle haptiiseilla ja Inari Laakson työpajassa keskusteltiin sosiaalisten pikaviestien käytöstä päiväkodissa.

Lisätietoa oppaasta

Oppaassa havainnollistetaan videoiden ja tekstien avulla, kuinka kuulonäkövammaisen lapsi voi sosiaalisten pikaviestien avulla saada uusia mahdollisuuksia vuorovaikutukseen. Videoilla esitellään haptiisien tekemistä neutraaleille kehon alueille.

Materiaali on nähtävillä Suomen Kuurosokeat ry:n verkkosivuilla kohdassa Palvelut > Kommunikaatiopalvelut > Sosiaalishaptinen kommunikaatio > Haptiisit päiväkodissa.

Oppaan tuottamisen ovat mahdollistaneet Sokeain Lasten Tukisäätiö, Näkövammaisten liitto, Suomen Kuurosokeat ry ja Raha-automaattiyhdistys RAY. ♦

Kohti uutta äänimaailmaa

Teksti: Jaakko Evonen

Kuvat: Tuija Wetterstrand

Sisäkorvaistute eli tuttavallisemmin ”implantti” on yleistynyt paljon viime aikoina. Sillä voi kuulonsa menettänyt saada jälleen mahdollisuuden aistia ääniä. Nyt kerron tässä juttusarjassa oman tarinani, kuinka olen tullut mukaan sisäkorvaistutteen maailmaan.

Olen ollut huonokuuloinen pienestä pitäen. Tämä johtuu Usherin oireyhtymästä, joka on yleisin kuu-

rosokeutta aiheuttava oireyhtymä Suomessa. Olen käyttänyt kuulokojeita koko ikäni, mutta nyt olen huomannut, etten kuulokojeillakaan saa aina hyvin selvää. Etenkin hälyisät paikat ovat olleet vaikeita.

Ensimmäiset keskustelut sisäkorvaistutteen aloitin muutama vuosi sitten. Tie on ollut karikkoinen; eniten on askarruttanut prosessin tuoma muutos. Olen käynyt monia keskusteluja niin alan ammattilaisten kuin istutteen saaneidenkin kanssa. Tuntemukseni ovat vaihdelleet pelosta optimistisuuteen.

Lopulta tulin kuitenkin siihen tulokseen, että nyt on aika tehdä tämä

Minun implanttini. Osa 1.

Juttusarja alkaa: Jaakko Evonen kertoo kevään Tuntosarven numeroissa tunnelmistaan ennen ja jälkeen implanttileikkauksen, aktivoinnista sekä siitä, millä heräävän kevään äänet kuulostavat uuden implantin kanssa.

Nuoriso- ja järjestöohjaaja Sanna Tuomaala esittelee toimittaja Jaakko Evoselle oman sisäkorvaistutteen ulkoista puheprosessoria.

hyppäys kohti uutta. Rohkaisevaa on ollut niin monien istutekäyttäjien hyvät kokemukset istutteen tuomasta ”rikastuneesta elämästä”. Myös useat alan asiantuntijat ovat kertoneet hyvistä tuloksista.

Tätä kirjoittaessani muutama päivä ennen H-hetkeä olo on hyvin toiveikas, innokas ja täynnä taistelutahtoa: saatan jälleen päästä osaksi äänien kirjavaa maailmaa. Helppoa se ei tule olemaan, mutta uskon kaiken menevän kuitenkin hyvin.

Jatkokertomuksessa on luvassa leikkauksen jälkeisiä fiiliksiä. Pysykää kuulolla!

Sisäkorvaistute

Sisäkorvaistute ”implantti” on sähköinen kuulokoje, joka asennetaan henkilöille, joille kuulokojeen antama apu ei ole riittävä. Toimimaton sisäkorva ohitetaan ja sähköisessä muodossa oleva signaali johdetaan suoraan kuulohermoon ja edelleen aivoihin.

Sisäkorvaistutteen osat on kaksi: ulkoinen puheprosessori ja sisäinen elektrodi. Puheprosessori kerää äänen ja välittää sen päähän asennetun magneetin kautta sisäiseen elektrodiin. Sen kautta ääni siirtyy sähköisesti kuulohermoon. Nykyisin on myös yleistynyt ns. hybridimalli, jossa sähköisen stimuloinnin lisäksi ääntä välitetään osin akustisesti.

Sisäkorvaistutteen sisäiset osat asennetaan korvaleikkauksessa yliopistollisessa keskussairaalassa joko Helsingissä (HUS), Tampereella (TAYS), Turussa (TYS), Kuopiossa (KYS) tai Oulussa (OYKS). Merkkejä ovat tällä hetkellä kotimaisilla markkinoilla Cochlear, MED-EL ja Advanced Bionics. ♦

Uusi rahapeliyhtiö turvaa järjestöjen rahoituksen

Teksti: Erja Saarinen, Viestinnän asiantuntija
Suomen sosiaali ja terveys ry SOSTE

Suomessa rahapelaamisen tuotot on valjastettu yhteiseen hyvään ja ne ovat pitkälti pysyneet kotimaassa. Jotta näin jatkuisi internetin muuttamassa pelimaailmassa, tarvitaan yksi vahva suomalainen rahapeliyhtiö, sanoo Suomen sosiaali ja terveys ry SOSTEn pääsihteeri **Vertti Kiukas**.

Kolmea perinteistä suomalais-

Uusi suomalainen rahapeliyhtiö pyrkii hillitsemään pelituottojen virtaamista ulkomaille: "Rahaa on saatava jäämään kotimaisiin turvallisiin peleihin hyödyttämään omaa yhteiskuntaamme", Vertti Kiukas painottaa. Kuva: Veikko Somerpuro.

ta rahapelitoimijaa, kahta yhtiötä - Veikkausta ja Fintotoa - sekä Raha-automaattiyhdistystä ollaan yhdistämässä uudeksi rahapeliyhtiöksi. Suomen rahapelimonopoli on ollut jaettu näiden kolmen kesken.

RAY:n toimialaa olivat alun perin raha-automaatti- ja myöhemmin kasinopelaaminen, Veikkauksen urheilutulosten veikkaaminen, lotto, erilaiset arvat ja vedonlyönti. Fintoto edeltäjineen taas järjesti raveja ja niissä vedonlyöntiä. Nyt kaikki kolme järjestävät nettipelejä ja juuri nettipelaaminen synnytti muutoksen tarpeen.

Monopolin säilyttäminen edellyttää muutoksia

"Kolmelle toimijalle jakautuva monopolio oli perusteltu, kun pelit olivat

selvästi erilaisia. Nyt esimerkiksi Veikkauksella ja RAY:lla on verkossa pelejä, joita on vaikea erottaa toisistaan", sanoo sosiaali- ja terveysjärjestöjen kattojärjestön SOSTEn pääsihteeri Vertti Kiukas. SOSTE edustaa meneillään olevassa rahapelijärjestelmän uudistamistyössä RAY-avustusta saavien ja yleisemmin sosiaali- ja terveysjärjestöjen etua.

Rahapeliyhtiöiden valvonnasta vastaa sisäministeriö. Sen mukaan monopoliehdot eivät enää viime vuosina ole täyttyneet: joko yhtiörakennetta pitää muuttaa tai rajata pelejä, joita kukin yhtiö saa tarjota. Tämä heikentäisi suomalaisyhtiöiden mahdollisuuksia kilpailla ulkomaisten yhtiöiden kanssa, koska ne voivat tarjota kaikkia pelejä samoilla sivustoilla. Asiakas ei lähde hakemaan eri pelejä eri sivustoilta. Maailmalla myös kasvattavat suosiotaan sellaiset pelit, jotka ovat Suomessa kiellettyjä, koska ei ole osattu päättää, minkä yhtiön valikoimaan ne voisivat kuulua.

"Ulkomaille menee jo nyt arviolta joka neljäs nettipelieuro, 140 miljoonaa euroa vuodessa. Nuo eurot ovat pois suomalaisen yhteiskun-

nan hyväksi käytettävästä pelipotista", Kiukas muistuttaa.

Monopoli ehkäisee haittoja

Rahapelejä pelataan kaikkialla ja kaikkialla niistä myös aiheutuu haittoja. Tämän vuoksi niitä myös säädellessään jollakin tapaa kaikkialla.

Julkinen monopolijärjestelmä pysyy ehkäisemään haittoja tehokkaammin kuin yksityiset yhtiöt. Se vähentää pelaamiseen liittyvää rikollisuutta, kuten rahanpesua. Se pystyy myös tehokkaammin ehkäisemään pelaajille koituvia haittoja sekä takaamaan kuluttajasuojan.

Juuri nämä seikat ovat monopolin säilyttämisen perusteita.

Uusia keinoja puuttua ongelmapelaamiseen

Kiukas korostaa, että monopoliyhtiö on ongelmapelaamisen ehkäisyssä tehokkaampi kuin yksityinen yhtiö, jonka ainoana tarkoituksena on tuottaa mahdollisimman suuri voitto.

"Julkisen monopoliyhtiön ei tarvitse repiä katteeseen sitä viimeistään pelieuroa. Monopoli poistaa yksi-

tyisen voitontavoittelun ja yhdistää vastuullisuuden ja pelien tuotekehityksen hyvällä tavalla.”

Suomalaiset ovat kovia pelaamaan niin Euroopan kuin maailman mitataavassa. Yksi syy tähän on ollut peliautomaattien sijoittaminen ihmisten arkisiin asiointipaikkoihin, marketteihin ja huoltoasemille. Suomessa onkin ollut paljon sellaisia pelaajia, jotka pelaavat pari kolikkoa vuodessa, mutta viime vuosina pelaajien määrä on vähentynyt: yhä harvempi pelaa ja yhä enemmän. Noin kymmeneltä prosentilta pelaajista otetaan kolme neljästä pelieurosta.

Kiukas korostaa, että tämä suuntaus on kestävä. Se on saatava käännettyä ja se on yksi uuden yhtiön tavoitteista. ”Tarvitaan lisää kohtuullisesti pelaavia ihmisiä.”

Kun uudessa yhtiössä erilaiset pelit saadaan saman sateenvarjon alle, Kiukas uskoo, että pelihaittoja on helpompi ehkäistä. Nyt kun RAY:n peleissä päivittäinen euroraja täyttyy, voi siirtyä pelaamaan naapuriyhtiöön. Uusi yhtiö tuo yhteisen pelikaton.

Uudistus turvaa rahoituksen

RAY-avustusta saaville järjestöille

uusi peliyhtiö turvaa rahoituksen nykymallia paremmin. Kun ihmiset käyttävät yhä vähemmän käteistä, kolikkoautomaattien pelaaminen on vähentynyt. Nettipelaamisessa taas RAY on tullut Veikkauksen jäljessä. Yksi suomalainen yhtiö, jonka kautta voi pelata kaikkia pelejä, pystyy kilpailemaan suomalaisten pelieuroista ulkomaisten yhtiöiden kanssa ja auttaa pitämään tuotot Suomessa.

RAY:n, Veikkauksen ja Fintoton edunsaajat ovat sopineet, että rahapelituottojen nykyiset jakosuhteet säilyvät: sosiaali- ja terveysjärjestöt ja muut RAY-avustusta saaneet järjestöt saavat vastaisuudessa 43 prosenttia uuden yhtiön jaettavasta tuotosta.

Veikkauksen edunsaajat, kuten urheilu- ja liikuntajärjestöt ja esimerkiksi kirjastot ja Suomen Akatemia, saavat 53 prosenttia tuotosta. Hevostalous saa 4 prosenttia voittovaroista.

Kaikkien rahapelien tuotto on noin 1,2 miljardia vuodessa: Veikkauksen reilut 500 miljoonaa, RAY:n 450 miljoonaa ja Fintoton noin 30 miljoonaa.

SOSTE on arvioinut, että viimeistään uuden yhtiön kolmantena toi-

mintavuonna sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustussumma olisi suurempi kuin nyt jaettava RAY:n tuotto. Summaa kasvattaisivat toimijoiden yhdistymisestä saatavat kustannussäästöt ja entistä houkuttelevampien kotimaisten pelien kasvattamat tuotot.

Pelit ja avustusten jakaminen erilleen

RAY on sekä tehnyt rahaa peleillä että valmistellut järjestöjen avustuspäätökset. Uusi yhtiö pyörittää vain pelitoimintaa. Sen rinnalla rakennetaan uutta avustusjärjestelmää, jonka yksityiskohdat ovat vielä auki. Nykyinen järjestelmä toimii vielä ainakin seuraavat kaksi vuotta. SOSTE on mukana uutta järjestelmää valmistelevissa työryhmissä.

Hieman yli vuosi sitten SOSTE vielä puolusti RAY:n säilyttämistä. Tiedot pelimarkkinoiden kehityksestä muuttivat kuitenkin ajattelun: ”Oikein mihinkään muuhun johtopäätökseen ei voinut tulla kuin että rahapelitoimijoiden yhdistäminen on välttämätöntä. Maailma on muuttunut niin, että kolmen toimijan malli on menneisyyttä.”

KOLME RAHAPELITOIMIJAA

Yhdeksän sosiaali- ja terveysjärjestöä perusti RAY:n vuonna 1938 keräämään varoja sosiaali- ja terveysjärjestöille. Koko historiansa ajan se on harjoittanut raha-automaattitoimintaa Suomessa yksinoikeudella. Myöhemmin yksinoikeuden piiriin tuli kasinotoiminta. Vuodesta 2010 RAY on järjestänyt rahapelejä myös netissä.

Kolmen urheilun kattojärjestön perustama Veikkaus lähti liikkeelle 1940 urheilutulosten vakioveikkauksella. 1950-luvulta lähtien veikkausvoittovaroja on käytetty urheilun ja liikuntakasvatukseen lisäksi tieteeseen, nuorisokasvatukseen ja tieteen. Lotto laajensi toimintaa vuodesta 1971 alkaen. Vedonlyönti tuli valikoimaan 1990-luvulla. Ensimmäinen nettipeli aukesi 1996.

Totalisaattoripelejä alettiin järjestää raveissa 1928. Hevosalan järjestöt yhdistettiin 1973 Suomen Hippokseksi ja totalisaattoripelin tuottoja alettiin ohjata hevostalouteen. 1980-luvulla valtakunnalliset ravipelit siirtyivät Veikkaukselle. 2001 pelien järjestäminen siirtyi Hippokselta Fintoto Oy:lle. Vuonna 2012 hevospelit siirtyivät Veikkaukselta Fintotolle. Netissä hevospelejä on voinut pelata vuodesta 2002. ♦

Viparo 10 vuotta

Kuvat: Martin Aro

Markus Aro perusti Viparon 10 vuotta sitten. Yritys tarjoaa tulkkaus- ja käännöspalveluja sekä kielentarkastusta, kieleen liittyvää konsultointia ja viittomakielien opetusta. Tuntosarven viittomakielinen käännös on myös ollut vuosien ajan Viparon tulkkien käsialaa.

Kai Leinonen toimi aikoinaan opettajana kuurojen koulussa ja hänen oppilaitaan ovat olleet muun muassa Markus Aro sekä viittomakielisen Tuntosarven viime aikoina kuvannut Mikko Palo.

Kuvat on otettu Mikonkadun Casinolla, missä vietettiin iltajuhlaa. Iltajuhlaa edelsi juhlaseminaari aikaisemmin päivällä.

Lehtiä lopetetaan, uutta tiedotusta tilalle

Tuntosarven edellisessä numerossa jo ounastelin lehtitoiminnan tulevia säästökohteita. Nyt niillä on virallinen hallituksen siunaus.

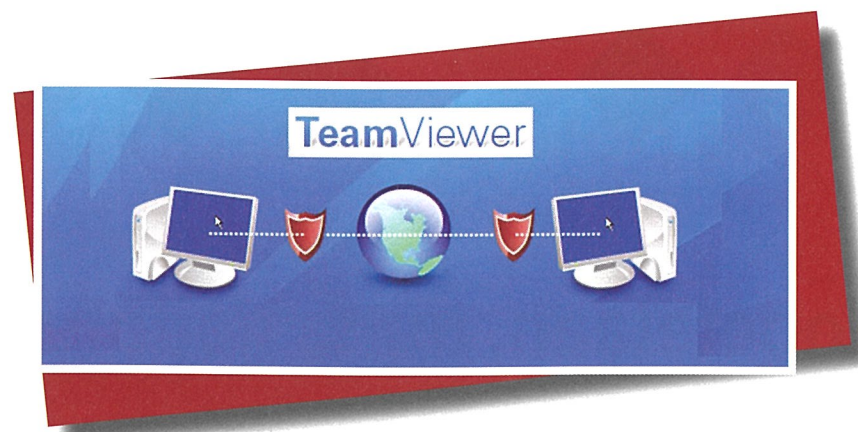
- Tuntosarven kääntäminen viittomakielelle lopetetaan maaliskuun alusta. Tämän lehden viittomakielinen käännös on viimeinen. Asiakkaita pyydetään tilaamaan tulkki viittomaan lehden, mikäli sille on tarvetta. Ajankohtaista viittomakielistä tiedotusta varten on yhdistyksen nettisivuille www.kuurosokeat.fi tehty uusi linkki "Ajankohtaista viittomakielellä". Sieltä voi seurata viittomakielisiä tiedotteita esimerkiksi Tampereen talohankkeen etenemisestä.

Tuntosarven ruotsinkielinen kooste Käselsprödet on myös lakkautettu. Asiasta on ilmoitettu kirjeitse lehden tilaajille. Lehti ilmestyi aiemmin neljä kertaa vuodessa.

Lakkautuslistalla on myös Kuurosokeiden Uutislehden korvannut Järjestötiedote. Sen viimeinen numero ilmestyy viikolla 8. Maaliskuusta alkaen ilmoitukset tulevat

osaksi Tuntosarvea. Ainakin aluksi ilmoituksille on varattu neljä lisäisivua. Ilmoitusten jättöaika pitenee totutusta melkoisesti, koska toiminta pitää tietää lähes kaksi kuukautta etukäteen. Esimerkiksi huhtikuuta koskevat ilmoitukset on lähetettävä 7.3. klo 12 mennessä. Tuntosarvi ilmestyy juuri ennen pääsiäistä 24.3. Eli 7.3. pitäisi olla tiedossa jo huhtikuun tapahtumat. Ja niin edelleen. Ilmoitukset lähetetään aina ja ehdottomasti edelleen osoitteeseen tiedotus@kuurosokeat.fi. Ilmoitusajat Tuntosarveen löytyvät yhdistyksen [www-sivuilta](http://www.sivuilla) linkistä Viestintä > Tuntosarvi-info. Tulossa on Uutiskirje-tyyppinen nopeampi tiedonvälitys. Ja ajantasaisia ilmoituksia kannattaa seurata myös Teksti-TV:n sivuilta 554.

Tuntosarven kirjoittajille ei enää makseta palkkioita. Toivomme tietenkin, että se ei vähennä kenenkään intoa kirjoittaa juttuja ja lähettää kuvia jatkossakin. Lukijoiden jutut antavat arvokasta tietoa ja vertaistukea. ♦

Kokemuksiani etäohjauksesta

Teksti: Tuula Hartikainen

Etäohjaus lähtee käyntiin, kun IT-kouluttaja Maarit Patrikainen on soittanut etukäteen sovittuna aikana varmistaen, että kaikki on valmiina aloitukseen. Minulla on tietokoneellani etähallintaohjelma, jonka olen laittanut valmiiksi päälle. Päässäni on kuulokkeet, jossa on mikrofoni. Kuulokkeet laitetaan keskusyksikköön. Sovitun asian etäohjaus on näin valmis alkamaan. Olen ilmoittanut etukäteen, mitä asioita haluan käydä läpi ohjauksessa.

Olen saanut ohjausta mm. tietyn viestin hakemiseen viestiluettelosta ja käyty läpi bussilipun ostoa. Maaritilta olen saanut selkeää, rauhallista ja asiantuntevaa ohjausta etänä. Maaritilta ei ole mennyt ”sor-mi suuhun” vaikka SuperNova on välillä tehnyt yllättäviä temppuja.

Jopa 3-4 eri toimintavaihtoehtoja on kokeiltu, jotta ohjaus on pääs-syt etenemään. Jälkikäteen hän on lähettänyt ohjeet sähköpostiini siitä muistini tueksi, jotta voin harjoitella itsenäisesti uusia asioita.

Olen ollut tyytyväinen tällaiseen mahdollisuuteen saada ohjausta tarvitsemaani asiaan. Tosi muka-valta on tuntunut, että kotona olles-sani oman koneen äärellä olen voi-nut harjoitella haluamiani asioita.

Etäohjaus onnistuu kyllä tulkinkin välityksellä, kun käytännön toimin-tatavat sovitaan etukäteen. Jos on tarvetta saada etäohjausta tietokoneen käyttöön liittyvistä asioista niin ota rohkeasti yhteyttä Maarit Patrikaiseen ja kerro omista ohja-ustarpeistasi niin saat pätevää oh-jausta ”suoraan” kotiisi!

Etäohjaus on vartenotettava vaihtoehto

Haluatko saada ohjausta tietoko-neen käyttöön kotona omalla ko-neellasi? Mikset kokeilisi etäkoulu-tusta?

Aloitimme etäkoulutuskokeilut viime syksynä. Toistaiseksi etäkoulutusta kokeilleita oppilaita on ollut vasta muutama, mutta alkuun on päästy.

Mistä tietokoneen etäkoulutukses-sa oikein on kysymys?

Etäkoulutus tapahtuu saman Team Viewer –ohjelman avulla, jolla IT-asiantuntijat korjaavat tietokonetta tulematta paikan päälle. Ohjelman kautta opettaja pystyy seuraamaan oppilaan näytön tapahtumia ja anta-maan samalla ohjeita puheella. Viit-tomakieliset oppilaat voivat kokeilla etäkoulutusta tulkin avustuksella. Oppilas tekee ja opettaja neuvoo.

Mitä etäkoulutukseen tarvitaan?

Etäkoulutuksen toteuttamiseen tar-vitaan tietokoneella Team Viewer –ohjelma sekä mikrofoni ja kuulok-keet tai kaiuttimet, että saadaan ääni kulkemaan molempiin suun-tiin. Mikrofoni saattaa löytyä myös webkamerasta. Webkameraa ei tarvita. Vaihtoehtoisesti puhelinta

voi käyttää keskusteluun ja ohjeis-tukseen. Ja tietenkin tarvitaan in-ternetyhteys.

Team Viewer –ohjelma on jo 95 prosentilla Windowsia käyttäviä IT-asiakkaita ja heille ohjelman käyttä-minen etätuen saamiseen onkin jo tuttua. Niille, joilla ohjelmaa ei vie-lä ole, se asennetaan pyynnöstä. Linux-oven käyttäjille etäkoulutus-mahdollisuutta emme valitettavasti pysty tarjoamaan.

Jos olet halukas kokeilemaan etä-koulutusta, mieti ensin, mitä asioita voisit opetella. Asioiden ei tarvitse olla suuria eikä niitä tarvitse olla montaa, etäyhteys on vaivaton ja nopea tapa neuvoa ihan pikku ju-tuissakin. Ota sen jälkeen yhteyttä ja sovimme etäkoulutukselle so-pivan ajankohdan ja tavan, miten saamme sen parhaiten onnistu-maan.

Ja sitten vain opiskellaan!

Maarit Patrikainen, IT-kouluttaja
Tieto- ja viestintäteknologian tuki-palvelut
puh. 040 5055 719
maarit.patrikainen@kuurosokeat.fi
skype: sksmaaritpat ♦

Miltä äänet näyttävät?

Teksti: Anni Kujanpää

Valmistun kesäkuussa 2016 viittomakielen tulkiksi Humanistisesta ammattikorkeakoulusta Helsingistä. Olen tehnyt opinnäytetyötäni ei-kielellisen äänimaailman kuvailusta viittomakielisessä tulkkeessa. Opinnäytetyön tavoitteena on kartoittaa keinoja, joilla ei-kielellisiä ääniä ja niiden yksittäisiä ominaisuuksia, kuten esimerkiksi korkeutta, sävyä tai kestoa voidaan kuvailla. Opinnäytetyössä keskityttiin kuvailuun visuaalisesti, vapaassa tilassa viittomakielen elementtejä hyödyntäen. Aineistonkeruussa lähdemateriaalina käytetty äänite sisälsi erilaisia hälytys-, esineiden ja luonnon ääniä.

Opinnäytetyöhöni osallistui kolme viittomakielen tulkkia. Heidän tehtävänä oli tulkata videolle erilaisista äänistä koostamani kokonaisuus, joka ei sisältänyt puhetta. Ensimmäisellä kerralla tulkit tulkkasivat ääninauhan ilman ennakkotietoja ja valmistautumista. Tämän jälkeen he kuvailivat kuulemiaan ääniä suomen kielellä, minkä jäl-

keen he tulkkasivat nauhan vielä uudelleen. Lopuksi keskustelimme siitä, miltä kuvailu tuntui ja miksi tulkit toimivat tilanteessa niin kuin toimivat. Kuvaamieni videoiden ja käymiemme keskustelujen perusteella analysoin, miten ääniä yleisesti ottaen kuvailtiin, mitä yksittäisiä äänen elementtejä kuvailtiin ja miten sekä millä perusteella tulkit olivat tehneet ratkaisujaan.

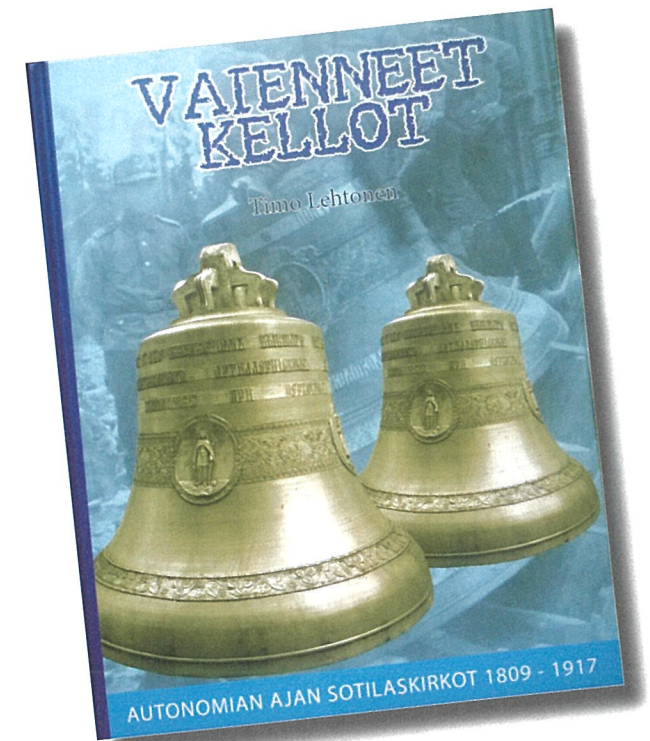
Yleinen tapa kuvailla ääntä oli (oletetun) äänilähteen nimeäminen tai vertaaminen samankaltaisen äänen aiheuttajaan esimerkiksi luettelemalla useita mahdollisia samankaltaisen äänen tuottavia hälytysajoneuvoja. Joskus ääni jätettiin kokonaan kuvailematta, jolloin saatettiin kertoa äänen kuuluvan, mutta kerrottiin myös, että tulkki ei tiedä mikä ääni on. Osittain tulkit myös hyödynsivät selkeästi omia mielikuviaan äänistä ja kuvasivat näitä tuntemuksia esimerkiksi todella nopeiden tai rauhallisten liikkeiden ja jännittyneiden tai huolettomien ilmeiden avulla. Yleisestikin kuvailussa käytettiin monipuolisesti etenkin ilmeitä ja liikkeitä. Yksittäisistä elementeistä selkeimmin nousi esiin rytmi, jota kuvattiin matkimalla äänen rytmiä liikkeiden toistolla. Muita kuvailusta löydettävissä

olevia elementtejä olivat muun muassa äänen korkeus, terävyys/kirkkaus, sävy, miellyttävyys/häiritsevyys, kesto, kuuluvuus ja karheus/epätasaisuus. Siihen, mitä tulkit kuvailevat, vaikuttaa moni asia, kuten käytettävissä oleva aika, tulkin henkilökohtainen suhde ääneen, asiakkaan toiveet ja kiinnostus sekä äänen merkittävyys tilanteessa eli esimerkiksi se, reagoivatko paikalla olevat kuulevat siihen.

Opinnäytetyössäni on esitetty muutamia esimerkkejä siitä, miten kuvailua voidaan toteuttaa. Ne eivät kuitenkaan ole ainoita vaihtoehtoja, vaan niitä voi soveltaa omaan käyttöönsä ja tarpeeseensa sopiviksi tai etsiä yhteistyössä tulkkien kanssa vielä toimivampia keinoja. Joten, mikäli on kiinnostunut äänimaailmasta ja siitä, millaisia ääniä mikäkin asia tai esine tuottaa, kannattaa siitä ja muistakin toiveista mainita tulkille rohkeasti!

Opinnäytetyö julkaistaan touku-kuussa 2016 ammattikorkeakoulujen yhteisessä Theseus-tietokannassa (www.theseus.fi) nimellä "Miltä tuo ääni näyttää? Keinoja ei-kielellisten äänten ja äänen ominaisuuksien kuvailuun." ♦

Uutuuskirja

Helsingin ja Uudenmaan Näkövammaiset ry:n (HUN) puheenjohtaja ja Suomen Kuurosokeat ry:n jäsen Timo Lehtonen on kirjoittanut kirjan *Vaienneet kellot* - autonomian ajan sotilaskirkot 1809 - 1917. Teos on kovakantinen ja siinä on 256 sivua ja 180 valokuvaa ja piirustuksia. Kooltaan teos on 27.5x22 cm. Krija käsittelee autonomian aikana maahamme rakennettuja ortodoksisia sotilaskirkkoja. Mukana on paljon myös paikallis- ja kulttuurihistoriaa. Iiriksestä kirjan saa mukaansa 25 eurolla, postitettaessa lisätään lähetyskulut 10 euroa.

Tilaukset sähköpostilla timon.tieto@welho.com Lisää kirjasta ja kirjoittajasta osoitteessa timontieto.simple-site.com. ♦

Kuvamuistoja Kari Hyötylän siunaustilaisuudesta

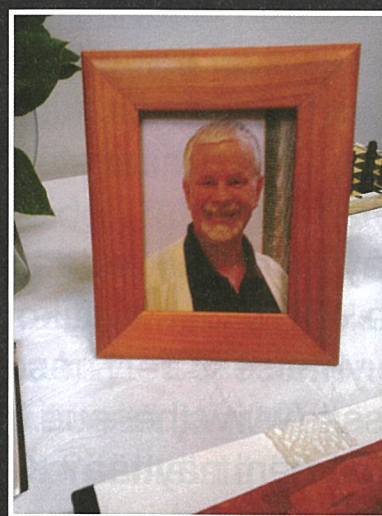
Shakkimestari-Karin näköinen kakku.

Valtava adressien määrä kertoo siitä, kuinka pidetty ja arvostettu Kari oli.

Lähtö viimeiselle matkalle.

Kari sellaisena kuin hänet muistamme.

Kuvat: Kai Leinonen

Pienet purot

Teksti: Paula Valminen

Vettä valuvista räystäskouruis-
ta huolimatta siirrän vallitsevat
jää- ja sääolosuhteet sivuun ja ryh-
dyn kelaamaan Kela.

En käsittele Kelan välittämiä tulkka-
uspalveluja. Ne toimivat, kun ovat
toimiakseen. Sen verran sohaizen,
että paljon säästöjä saataisiin sillä-
kin puolella ihan vain maalaisjärkeä
käyttäen.

Ohitan vielä vuoden alusta käyttöön
otetut lääkkeiden ja Kela-taksimat-
kojen korotetut omavastuuosuudet.
Niitä on puitu jo monessa riitessä,
ja akanakasat ovat huomattavasti
jyväisiä suuremmat.

Siirryn pienten purojen ääreen. Nii-
den senttien kimppuun, jotka Kela
säästää pistäessään asiakkaat itse
maksamaan postimaksut Kelaan
osoitetuista kirjeistä.

Toisaalla Kela samaan aikaan su-
rutta tuhlaa kirjekuoria, lomakkeita
ja postituskuluja, kun vähemmällä
paperisodalla asiat tulisivat hoidet-

tua. En tarkoita tällä mahdollisuutta
käyttää Kelan nettisivuja.

Itse osallistun säästötalkoisiin vie-
mällä joka ikisen Kelalle osoitetun
kirjeen henkilökohtaisesti paikal-
listoimistoon. Kaikille tämä ei ole
mahdollista, joten heidän on jätet-
tävä kirjeet postin kuljetettavaksi.

Esimerkkinä Kelan toiminnasta
kerron tässä asumistukiasiaistani,
jonka käsittelyn päätteeksi posti toi
yhtenä päivänä minulle kolme Ke-
lan kirjettä.

Yhdessä niistä minulle ilmoitettiin
tammikuun ajalta maksetusta ylei-
sestä asumistuesta. Toisessa pyy-
dettiin selvitystä liikaa maksetusta
eläkkeensaajan asumistuesta. Kol-
mas piti sisällään päätöksen helmi-
kuun alusta alkaen maksettavasta
eläkkeensaajan asumistuesta.

Nyt pöytääni koristaa paperikasa,
joka sisältää neljä kirjekuorta ja yh-
deksän lomaketta. Niissä on jopa
kaksi samanlaista valitusohjekaa-
vaketta. En enää ihmettele henki-
lökohtaisen avustajani hiipunutta
intoa paperitöihin. ♦